

Projekt

z dnia

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA OPOLA**

z dnia 2024 r.

w sprawie zniesienia pomnika przyrody

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, z późn. zm.) oraz art. 44 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.) Rada Miasta Opola uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Znosi się formę ochrony przyrody, pozbawiając statusu pomnika przyrody drzewo gatunku jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*) o obwodzie pnia 388 cm, ustanowione pomnikiem przyrody na podstawie Uchwały NR XLVIII/504/05 Rady Miasta Opola z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnikami przyrody drzew rosnących na terenie miasta Opola (Dz. Urz. Woj. Opolskiego nr 46, poz. 1445), rosnące na terenie działki ewidencyjnej nr 69/4, k.m. 50, obręb Opole, którego lokalizacja jest przedstawiona w załączniku do uchwały.

2. Zniesienie pomnika przyrody, o którym mowa w ust. 1 następuje z powodu utraty jego wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz z powodu konieczności zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Opola.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Opola
z dnia 2024 r.

Załącznik Nr 1

● lokalizacja pomnika przyrody

UZASADNIENIE

Podstawę prawną do podjęcia niniejszej uchwały stanowi art. 44 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023r. poz. 1336, z późn. zm.) , zgodnie z którym zniesienia formy ochrony przyrody dokonuje rada gminy w drodze uchwały (art. 44 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody), stanowiąca w sprawach zastrzeżonych do kompetencji rady gminy (art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym). Projekt uchwały wymaga uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska (art. 43 ust. 3a ustawy o ochronie przyrody). Zniesienie formy ochrony przyrody następuje w razie utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody, lub w razie konieczności realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych lub zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego (art. 44 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Objęty ochroną w formie pomnika przyrody jesion wyniosły o obwodzie pnia 388 cm ustanowiony został na podstawie Uchwały Rady Miasta Opola Nr XLVIII/504/05 z dnia 23.06.2005r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych gatunków drzew rosnących na terenie miasta Opola, z uwagi na swoje wyjątkowe walory przyrodnicze (okazały obwód pnia). Przedmiotowe drzewo rośnie na terenie ogrodu przy budynku Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

Z uwagi na ubytek w pniu pomnikowy jesion był regularnie poddawany badaniom diagnostycznym w celu monitorowania jego ogólnego stanu zdrowotnego, stanu wnętrza pnia i weryfikacji jego odporności na wywrot i złamanie, a co za tym idzie bezpieczeństwa w jego otoczeniu. W 2016 r. przeprowadzono badanie tomograficzne pnia jesionu, które uwidocznilo rozległy ubytek sięgający od odziomka do wysokości 155 cm. Badanie wykazało odporność drzewa na złamanie, jednakże zalecono wykonanie próby obciążeniowej, w celu zbadania odporności drzewa na wywrot. W tym samym roku przeprowadzono test obciążeniowy jesionu. W wyniku wykonanego badania stwierdzono niewystarczającą odporność pnia na wywrócenie się. Mając na względzie konieczność poprawy bezpieczeństwa w otoczeniu tego drzewa, autor ekspertyzy zalecił wówczas redukcję korony drzewa i skrócenie jednego z przewodników w celu zmniejszenia masy liściowej korony, oraz obniżenia środka ciężkości drzewa, bowiem oba te czynniki znacząco wpływają na odporność drzewa na złamanie i wywrot. Redukcja korony przyniosła pożądane efekty, odporność drzewa na wywrot i złamanie zwiększyła się, co potwierdziła kolejna ekspertyza z 2017r. Zalecono dalszą kontrolę drzewa. W 2018r. przeprowadzono wizualną ocenę stanu jesionu, która wykazała, że drzewo zareagowało na cięcia redukcyjne podjęciem próby wytworzenia korony regeneracyjnej. Jednakże autor ekspertyzy z 2018r. stwierdził zarazem zły stan zdrowotny drzewa, który powoduje brak możliwości utrzymania statusu pomnika przyrody, co powinno skutkować usunięciem drzewa w perspektywie 3-5 lat. Mając na uwadze potencjalne zagrożenie wywałem drzewa stwierdzone w tej opinii zlecono pogłębioną diagnostykę stanu wnętrza pnia i jego odporności na wywrot i złamanie. W 2020r. przeprowadzono kolejną próbę obciążeniową. Stwierdzono, że wytrzymałość pnia pogorszyła się w porównaniu do wyników z 2017r, jednakże uzyskane współczynniki odnoszące się do odporności na złom i wywrot pozwalają na tymczasowe zachowanie drzewa. Stwierdzono również postępującą chorobę naczyniową spowodowaną infekcją grzybową, która doprowadza do obumierania młodych pędów. Zalecono dalszą kontrolę drzewa. W 2021r. wykonano kontrolę wizualną oraz przeprowadzono badanie tomograficzne pnia jesionu, które wykazało rozległy ubytek pnia sięgający do wysokości co najmniej 190 cm. Zalecono wówczas silną redukcję drzewa polegającą na skróceniu drzewa do wysokości 5m i pozostawienie świadka oraz powtórzenie wizualnej oceny w 2023r. Z uwagi na to, że zalecona redukcja wiązałaby się z utratą statusu pomnika przyrody, przed podjęciem decyzji o dalszym losie drzewa powtórzono w 2022r. próbę obciążeniową jesionu. Wyniki wykazały, że system korzeniowy zapewnia stabilność drzewa w gruncie, a wytrzymałość mechaniczna pnia na złamanie jest wystarczająca (badane współczynniki wynoszą powyżej wymaganych wartości minimalnych). Autor ekspertyzy, mimo pozytywnych wyników próby obciążeniowej, uznał pomnikowy okaz jesionu za drzewo niebezpieczne o złych rokowaniach w kwestii stanu zdrowotnego. Mając na uwadze rozległy ubytek w pniu drzewa, liczne owocniki hub świadczące o postępującej chorobie grzybowej, autor opinii stwierdził, że tendencja do upadku drzewa będzie się zwiększała. Podkreślił, że badanie tomograficzne pnia przeprowadzone w 2021r. wykazało, że grubość ścianki zdrowego drewna na poziomie ubytku jest niska. Ponadto rachityczna korona nie jest w stanie odżywić drzewa, a powstały deficyt energetyczny nie pozwala na wykształcenie mechanizmów obronnych przed patogenami. W konsekwencji rozkład drewna będzie postępował szybko, powiększając powierzchnię ubytków.

Ponadto w marcu bieżącego roku, w trakcie oceny wizualnej drzewa stwierdzono powiększenie wlotu ubytku pnia poprzez zerwanie kory oraz usunięcie murszu na poziomie odziomka, które doprowadziło do odsłonięcia wnętrza pnia i fragmentów strefy zdrowej warstwy tkanki graniczącej z zainfekowaną. Działanie to według obecnej wiedzy przyczynia się do przyspieszenia rozwoju infekcji grzybowej, co skutkuje zwiększaniem się zasięgu rozkładu drewna. Wlot ubytku zabezpieczono siatką, a drzewo wygradzono taśmą. Zamontowano również tablice informujące o zagrożeniu ze strony drzewa.

Zniesienie przedmiotowego pomnika przyrody zostało pozytywnie zaopiniowane przez Komisję ds. zieleni miejskiej, ze względu na zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i mienia stwarzane przez to drzewo.

W trakcie burzy w dniu 24.05.2024r. w wyniku oddziaływania silnego wiatru doszło do złamania się pnia jesionu w części odziomkowej, wywrócenia się tego drzewa i oparcia o sąsiednie drzewo. Podczas akcji ratowniczej Straż Pożarna przecięła kłodę jesionu w celu zdjęcia jej z korony drzewa, o które się oparła. W konsekwencji powyższego zdarzenia jesion stracił wartości przyrodnicze i krajobrazowe, ze względu na które został on objęty ochroną prawną w formie pomnika przyrody.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

W wyniku podjęcia niniejszej uchwały ilość pomników przyrody na terenie miasta Opola zmniejszy się. Jednakże Miasto dokona stosownej kompensacji tej straty poprzez ustanowienie nowego pomnika przyrody.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu postanowieniem nr WPN.623.7.2024.AP z dnia 04.06.2024r. uzgodnił przedmiotowy projekt uchwały. Projekt uchwały był poddany konsultacjom społecznym zgodnie z uchwałą Nr LXVII/1268/18 Rady Miasta Opola z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z Opolską Radą Działalności Pożytku Publicznego lub z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji. Konsultacje trwały od 18.07.2024r. do 01.08.2024r. Nie wniesiono żadnych uwag do projektu uchwały. Przebieg konsultacji oraz ich wyniki są opisane w raporcie podanym do publicznej wiadomości.

Realizacja uchwały nie skutkuje wydatkowaniem środków z budżetu miasta Opola.

Projekt uchwały opracowała:
Monika Czech-Tańczuk
Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa